

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1988-1989

20 APRIL 1989

VOORSTEL VAN DECREET

— van mevrouw M. De Meyer —

**houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Executieve
van 21 december 1988 houdende de organisatie van
de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In de bestrijding van de werkloosheid is aan opleiding een belangrijke rol toebedeeld. Er bestaat een groot aanbod van beroepsopleidingen, waarbij echter blijkt dat bepaalde groepen van werklozen minder dan andere aan dit aanbod participeren. Probleemgroepen op de arbeidsmarkt zoals laaggeschoolden, langdurig werklozen, migranten en vrouwen zijn in de beroepsopleiding van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) ondervertegenwoordigd in verhouding tot hun aandeel in de werklozenpopulatie. Een nota van oktober 1988 aan het beheerscomité van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening „Effectieven van de centra voor beroepsopleiding” toont dit duidelijk aan :

	Aandeel bij cursisten	Aandeel bij volledig werklozen (ingeschreven)
Jonger dan 30 jaar	65 %	43 %
Geslacht	53 % man 47 % vrouw	41% man (uvw) 59 % vrouw (uvw)
Meer dan 2 jaar werkloos	29,5 %	52,5 %
Meer dan 1 jaar werkloos	38,5 %	71,7 %
Lager onderwijs of lager beroepssecundair onderwijs	25 %	57 %
Hoger of universitair onderwijs	22 %	6,1 %
Niet-EG-onderdaan	2 %	8,1 %

uvw : uitbetaalde volledig werklozen.

De oorzaken hiervan kunnen op verschillende terreinen worden gezocht : in kenmerken van het opleidingssysteem en bij de werklozen zelf. In dit voorstel van decreet beogen wij enerzijds door een verduidelijking en verruiming van het begrip en de organisatie van de beroepsopleiding, het systeem beter af te stemmen op de doelgroepen, en anderzijds door het optrekken van het bedrag van de opleidingspremie en van de voordelen in natura, tegemoet te komen aan de reële kosten die voor het volgen van een beroepsopleiding van de cursisten gevegd worden en een financiële stimulans te bieden om de motivatie van probleemgroepen te verhogen.

1. Het begrip „beroepsopleiding en de organisatie”

De doelstelling van de VDAB-beroepsopleiding is tweeledig : enerzijds flexibel antwoorden op de vraag van het bedrijfsleven naar gekwalificeerde werknemers, anderzijds de kansen van de werkzoekenden verhogen door middel van aangepaste opleiding. Een kritiek die herhaaldelijk op de beroepsopleiding wordt gegeven, is dat het realiseren van de eerste doelstelling gedeeltelijk ten koste gaat van de tweede, althans voor bepaalde groepen van werklozen.

Het is in zekere zin logisch dat vooral gewerkt wordt met betere en meer gemotiveerde werklozen-: er bestaat meer kans dat zij de opleiding afmaken en achteraf werk hebben. De „klassieke” evaluatie van de beroepsopleiding op basis van het criterium „aantal plaatsingen” werkt dit nog in de hand.

De intentie van de Vlaamse Regering om prioriteit te geven aan de problemen van laaggeschoolden en langdurig werklozen, ondersteunt de noodzaak tot heroriëntatie van de beroepsopleiding. In het verleden reeds werden binnen de beroepsopleiding een aantal specifieke initiatieven voor deze doelgroepen genomen (schakelopleidingen, projecten voor langdurig werklozen van 25 tot 40 jaar, initiatiecurssussen), maar deze ontwikkelen zich te veel tot een afzonderlijk circuit, waarbij de integratie met en de garanties op doorstroming naar de „gewone” beroepsopleiding te laag waren. Het blijkt dat de intredecriteria vaak te hoog liggen, zodat een gewone bediende onvoldoende in een opleiding van de tertiaire sector terecht komt en een doorsnee-laaggeschoolde moeilijk in een opleiding van de secundaire sector geraakt. Er is dus alleszins een uitbreiding nodig van vooropleidingen in brede zin, waarbij zowel rekening wordt gehouden met het lage kennis- en vaardigheidsniveau als het lage motivatie- en attitudenniveau van potentiële cursisten.

Het begrip „beroepsopleiding” is zeker aan een verduidelijking en verruiming toe. Daarbij wordt rekening gehouden met de reële kenmerken van de probleemgroepen als potentiële cursisten. Een nieuwe definitie omvat de verschillende fasen van een opleidingstraject op een wijze die een geïntegreerde organisatie toelaat.

Het is echter zo dat de laatste jaren ook buiten de beroepsopleiding van de VDAB verschillende initiatieven voor laaggeschoolden en langdurig werklozen werden ontwikkeld, die zich vooral op de eerste fasen van een opleiding (opvang, motivering en activering, attitudevorming, zelfredzaamheid...) toegelegd hebben. Het is evident dat, binnen een verruiming van het begrip „beroepsopleiding”, de deskundigheid die in de sector van het opbouwwerk en in de sociaal-culturele sector verworven is, optimaal benut wordt en dat zij op basis van „contracten met derden” ingeschakeld kunnen worden in de beroepsopleiding.

Het is aan het beheerscomité van de VDAB om die beroepsopleiding te controleren, onder meer door de VDAB

erkenningsbevoegdheid te geven met betrekking tot de instellingen door wie opleidingen kunnen worden georganiseerd, nadat het advies van het bevoegde subregionaal tewerkstellingscomité werd ingewonnen.

2. Optrekken van de premie en andere voordelen

De mindere participatie aan de beroepsopleiding door bepaalde groepen houdt, vooral bij langdurig werklozen, ook verband met een demotivatie. Extra-inspanningen zullen nodig zijn om deze groep tot deelname aan één of andere vorm van opleiding te stimuleren.

Eén van de gevolgen van langdurige werkloosheid is dat het korte-termijnperspectief voorgaat op het **lange-termijn**-perspectief. Onderzoek bij langdurig werklozen wijst uit dat de deelname aan opleiding slechts als doeltreffend wordt beschouwd, wanneer dit ook op korte termijn tot een **situatieverbetering** leidt, in de zin van tewerkstelling en/of financiële vooruitgang.

De financiële stimulans die nu geboden wordt, is de premie van 40 frank bruto per gevolgd opleidingsuur, terugbetaling van de vervoerkosten en een voordeel in natura, bestaande uit het gereedschap dat nodig is voor het uitoefenen van het aangeleerde beroep met een maximum van 2.000 frank.

De opleidingspremie is sinds 1982 onveranderd gebleven, en betekent reeds een aanzienlijke achteruitgang op de vroegere situatie toen de werkloze in beroepsopleiding het paritair wettelijk loon (geplafonneerd) voor het aangeleerde beroep kreeg uitbetaald. Voor OCMW-bestaansminimumcliënten bestond de mogelijkheid trouwens om via het volgen van een opleiding opnieuw in orde te komen met de sociale zekerheid.

Het lijkt dan ook minimaal en budgettair realiseerbaar om de 40 frank opleidingspremie op te trekken tot 100 frank per uur, ook voor die opleidingen die buiten de VDAB georganiseerd worden maar door haar via de contracten met derden erkend zijn. De budgettaire implicatie hiervan, berekend op de voorziene 6,370 miljoen frank opleidingsuren in 1989 bedraagt 382,2 miljoen frank. Het is aan het beheerscomité van de VDAB om te bepalen welke uren als gelijkgestelde uren worden aangenomen voor het toekennen van de premie.

Ook het bedrag van de „voordelen in natura” is aan herziening toe en moet, in verhouding tot de stijging van de kosten van levensonderhoud, opgetrokken worden van 2.000 frank tot 5.000 frank. Ten slotte wordt voorgesteld om ook de sollicitatiekosten die tijdens de opleiding worden gemaakt, terug te betalen.

Deze financiële stimulansen moeten ook worden toegekend aan bestaansminimumtrekkers, die ook **beroepsopleiding**, zoals die hierboven beschreven werd, volgen. Om te vermijden dat de som van de financiële tegemoetkoming voor het volgen van een beroepsopleiding in mindering gebracht wordt van het bestaansminimum, is een wetgevend initiatief nodig dat deze financiële tegemoetkoming uitsluit voor de berekening van de toegelaten bestaansmiddelen.

M. DE MEYER

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een in artikel 59bis van de Grondwet bedoelde aangelegenheid.

Artikel 2

Artikel 80 van het besluit van de Vlaamse Executieve van 21 december 1988 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 80

Onder beroepsopleiding dient te worden verstaan elke maatregel die tot doel heeft hetzij aan een persoon beroepsbekwaamheid te geven vereist om arbeid in loondienst te verrichten, hetzij de vaardigheden van een persoon te verhogen teneinde de integratie op de arbeidsmarkt op een directe of indirecte wijze mogelijk te maken.

Zij kan bestaan in :

1. het aanleren van een vak of van een beroep ;
2. de herscholing in het vak of in het beroep ;
3. het verwerven van een basisopleiding nodig voor de uitoefening van een beroepsactiviteit ;
4. de vervolmaking en de verruiming van de beroepskennis of de aanpassing ervan aan de evolutie van het vak of van het beroep ;
5. de observatie met het oog op bovenvermelde doeleinden, gedurende de tijd nodig om de fysische en verstandelijke geschiktheden te ontdekken en de gunstige beroepsoriëntering te bepalen ;
6. het aanbrengen van algemene en technische vaardigheden teneinde de zelfredzaamheid te verhogen ;
7. het aanleren van sollicitatietechnieken en sollicitatiebegeleiding.

Voor de toepassing van dit besluit moet de in het eerste lid omschreven beroepsopleiding worden ingericht onder het toezicht van of erkend worden door het beheerscomité van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding.”

Artikel 3

Artikel 82 van voornoemd besluit van de Vlaamse Executieve wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 82

De in artikel 3 van dit besluit bepaalde personen ontvangen hun opleiding in hetzij een centrum voor beroepsopleiding zoals bepaald in dit besluit, hetzij in een technische onderwijsinrichting zoals bepaald in dit besluit, hetzij in een onderneming zoals bepaald in dit besluit, hetzij in een instelling erkend door het beheerscomité van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding.”

Artikel 4

Artikel 101 van voornoemd besluit van de Vlaamse Executieve wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 101

De cursist die een opleiding ontvangt in de zin van artikel 2 van dit besluit heeft aanspraak op :

1. een premie van 100 frank per effectief gevolgd uur beroepsopleiding : het beheerscomité van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding kan bepalen welke uren met effectief gevolgde uren worden gelijkgesteld. Deze premie wordt gekoppeld aan de index ;

2. mits een opleiding van minimum 300 uren met goed gevolg werd beëindigd, een voordeel in natura dat bestaat uit het individueel gereedschap nodig voor de uitoefening van het aangeleerd beroep dat werd toevertrouwd bij de aanvang van de opleiding ; de waarde van dit gereedschap wordt bepaald op 75 ten honderd van de aankoopwaarde ; dit voordeel in natura wordt evenwel beperkt tot een maximumbedrag van 5.000 frank ;

3. de reis- en verblijfkosten zoals bepaald door de Gemeenschapsminister na advies van het beheerscomité van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding ;

4. de terugbetaling van de sollicitatiekosten verricht tijdens de opleiding.

De in dit artikel bepaalde voordelen zijn ten laste van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding.”

M. DE MEYER
